

Nr 202.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående statsbidrag till behövande hushåll för anläggning och drift av belysning och uppvärmning med s. k. gasolaggregat.

(3:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Persson* i Norrby väckt motion (II: 104) har hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära utredning om lämpligheten av och i vilka former statsbidrag må kunna utgå till behövande hushåll för anläggning och drift av belysning och uppvärmning med s. k. gasolinaggregat.

I motionen anföres följande.

Sedan många år ha från statsmakternas sida lämnats bidrag till elektrifiering på landsbygden, och många avlägset liggande byar och gårdar ha därigenom utan alltför stora kostnader för den enskilde kunnat erhålla förmånen av elektrisk kraft och lyse.

Trots bidrag från det allmänna finnas ändock en del orter och gårdar å s. k. finnskogar och avlägsna orter som på grund av stora avstånd och gles bebyggelse inte på många år, och på grund av avsevärt fördyrade kostnader särskilt inte nu, kunna påräkna att erhålla elektrifiering av sina gårdar.

På senare tid har gas börjat användas för belysnings- och uppvärmningsändamål, även i avlägset belägna orter, medelst s. k. gasolaggregat, men som dessa vanligen ställa sig för kostsamma för den befolkning varom det här närmast är fråga, torpare, skogsarbetare och småbrukare, vore det önskvärt om statsmakterna här i stället för bidrag till elektrifiering kunde lämna vissa bidrag.

Utskottet har under hand från svenska skifferoljeaktiebolaget införskaffat utredning rörande gasolininstallationer. Av utredningen framgår bl. a., att uppvärmning med gasol måste jämföras med uppvärmning med elektrisk energi. Man bör icke använda gasol exempelvis i en panncentral eller för kontinuerlig uppvärmning av bostadshus, som användas hela året. Däremot lämpar sig gasol väl för att vid sträng kyla momentant spetsa temperaturen i ett rum eller att tillfälligt uppvärma ett rum, som normalt icke användes. Det går även att använda gasol i stället för elektrisk energi vid driften av kylskåp. En normal gasolininstallation består av flaskcentral, reduceringsventil, rörledningar med armatur och förbrukningsapparater.

Kostnaderna för installationer enligt olika alternativ ha av bolaget angivits på följande sätt.

1. En anläggning bestående av
 - a) 1 st. 2-lådigt gaskök.
Installationsmateriel och arbete.
2 st. flaskor P 12 (engångsavgift 120 kr./st.).
Anläggningskostnad *ca 485 kr.*
Driftskostnad för 4 personers hushåll 120 kr./år.
Hyreskostnad — kr./år.
 - b) 1 st. 2-lådigt gaskök.
Installationsmateriel och arbete.
2 st. flaskor P 20 (hyra 12 kr. per flaska och år).
Anläggningskostnad *ca 245 kr.*
Driftskostnad för 4 personers hushåll 110 kr./år.
Hyreskostnad 24 kr./år.
2. En anläggning bestående av
 - a) 1 st. 2-lådigt gaskök.
3 st. ljuspunkter.
Installationsmateriel och arbete.
2 st. flaskor P 12 (engångsavgift).
Anläggningskostnad *ca 700 kr.*
Driftskostnad för 4 personers hushåll och 1 000 à 2 000 timmars användning av 1 lampa 190 à 270 kr./år.
Hyreskostnad — kr./år.
 - b) 1 st. 2-lådigt gaskök.
3 st. ljuspunkter.
Installationsmateriel och arbete.
2 st. flaskor typ P 20 (hyra 12 kr. per flaska och år).
Anläggningskostnad *ca 460 kr.*
Driftskostnad för 4 personers hushåll och 1 000 à 2 000 timmars användning av 1 lampa 170 à 245 kr./år.
Hyreskostnad 24 kr./år.
3. En anläggning bestående av
 - a) 1 st. 3-lådig gasspis.
Installationsmateriel och arbete.
2 st. flaskor P 12 (engångsavgift).
Anläggningskostnad *ca 785 kr.*
Driftskostnad för 4 personers hushåll 130 kr./år.
Hyreskostnad — kr./år.
 - b) 1 st. 3-lådig gasspis.
Installationsmateriel och arbete.
2 st. flaskor P 20 (hyra 12 kr. per flaska och år).
Anläggningskostnad *ca 545 kr.*
Driftskostnad för 4 personers hushåll 120 kr./år.
Hyreskostnad 24 kr./år.
4. En anläggning bestående av
 - a) 1 st. 3-lådig gasspis.
3 st. ljuspunkter.
Installationsmateriel och arbete.
2 st. flaskor P 12 (engångsavgift).
Anläggningskostnad *ca 1 000 kr.*
Driftskostnad för 4 personers hushåll och 1 000 à 2 000 timmars användning av 1 lampa 200 à 280 kr./år.
Hyreskostnad — kr./år.

- b) 1 st. 3-lågig gasspis.
 3 st. ljuspunkter.
 Installationsmateriel och arbete.
 2 st. flaskor P 20 (hyra 12 kr. per flaska och år).
 Anläggningskostnad *ca* 760 kr.
 Driftskostnad för 4 personers hushåll och 1 000 à 2 000 timmars användning av 1 lampa 180 à 255 kr./år.
 Hyreskostnad 24 kr./år.
5. Om i samtliga fall anläggningen utökas med en kamin ökas anläggningskostnaden med *ca* 150 kr. för en kamin med en effekt motsvarande *ca* 2 000 watt. Driftskostnaden för en sådan kamin, som endast bör användas för tillfällig uppvärmning, är *ca* 20 öre per timme.
- Gasolinstallationer samt leveranser av gasol kunna ske från återförsäljare, av vilka 300 à 350 finnas på olika platser i landet.

Utskottet vill erinra om att elkraftutredningen av år 1943 enligt sina direktiv har att utreda möjligheterna att genom statens medverkan mera planmässigt än hittills trygga landets och särskilt den svenska landsbygdens försörjning med elektrisk kraft. Till följd härav kan elkraftutredningen förväntas komma att framlägga förslag om i vilken utsträckning det är möjligt att — eventuellt med stöd av subventioner — elektrifiera även avlägset liggande gårdar och ställen.

Av den utav utskottet verkställda utredningen framgår, att gasol under vissa förutsättningar ger värdefulla möjligheter till kokning och belysning. Å andra sidan visar utredningen, att gasolen i fråga om mångsidighet i användningsområdet i varje fall för närvarande måste anses underlägsen elkraften. Med hänsyn härtill anser utskottet, att statsbidrag till gasolinstallationer, därest sådant beslutas, icke bör ifrågakomma i fall, där en elektrifiering är möjlig och lämplig. Då utredning rörande sistnämnda fråga såsom nämnts pågår inom elkraftutredningen och förutsättningar saknas att bedöma räckvidden av den av motionären ifrågasatta bidragsverksamheten innan resultatet av denna utredning föreligger, är utskottet icke berett att tillstyrka motionen.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att motionen II: 104 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 november 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 201.